

Ο Ατελής Κύκλος της Ευτυχίας του Χάρολντ Κούσνερ

Σε μια εποχή που ο άνθρωπος αναζητά την τελειότητα, ο ραββίνος Χάρολντ Κούσνερ υπεραμύνεται της άποψης πως αυτό ακριβώς το κυνήγι της τελειότητας αποτελεί ταυτόχρονα και την πηγή της δυστυχίας μας σε κοινωνικό και προσωπικό επίπεδο. Κι επειδή κανείς δεν είναι τέλειος, είναι απολύτως αναγκαίο για τον άνθρωπο να δομεί σχέσεις εμπιστοσύνης, να συγχωρεί και να αποδέχεται τον άλλον ως έχει. Αυτό είναι άλλωστε και το κλειδί για την κατάκτηση της ευτυχίας.

«Κάποτε υπήρχε ένας κύκλος που του έλειπε ένα κομμάτι. Του είχαν κόψει μια μεγάλη τριγωνική γωνία. Ο κύκλος ήθελε να είναι ακέραιος, να μην του λείπει τίποτα, γι' αυτό και άρχισε να τριγυρίζει, αναζητώντας το χαμένο κομμάτι του. Επειδή, όμως ήταν ατελής, δεν μπορούσε να κυλήσει γρήγορα, καθώς γύριζε στον κόσμο. Κυλούσε λοιπόν αργά αργά και στον δρόμο θαύμαζε τα λουλούδια. Κουβέντιαζε με τις πεταλούδες. Απολάμβανε τη λιακάδα. Βρήκε πολλά κομμάτια, αλλά δεν του ταίριαζε κανένα. Κάποια ήταν πολύ μεγάλα, κάποια άλλα ήταν πολύ μικρά. Άλλα πολύ ορθογώνια και άλλα πολύ μυτερά. Έτσι, τα παρατούσε στην άκρη του δρόμου και συνέχιζε να ψάχνει. Μια μέρα, βρήκε ένα κομμάτι που του ταίριαζε ακριβώς. Ήταν ευτυχισμένος. Τώρα θα ήταν ολόκληρος, δεν θα του έλειπε τίποτα. Το προσάρμοσε στο κενό που είχε και άρχισε να κυλάει. Τώρα, όμως, που ήταν τέλειος κύκλος, κυλούσε πολύ γρήγορα, τόσο γρήγορα που δεν έβλεπε τα λουλούδια και δεν μιλούσε με τις πεταλούδες. Όταν κατάλαβε πόσο διαφορετικός έμοιαζε ο κόσμος έτσι γρήγορα που κυλούσε, ο κύκλος σταμάτησε, άφησε το κομμάτι στην άκρη του δρόμου και άρχισε πάλι να κυλάει αργά, αναζητώντας το χαμένο του κομμάτι».¹

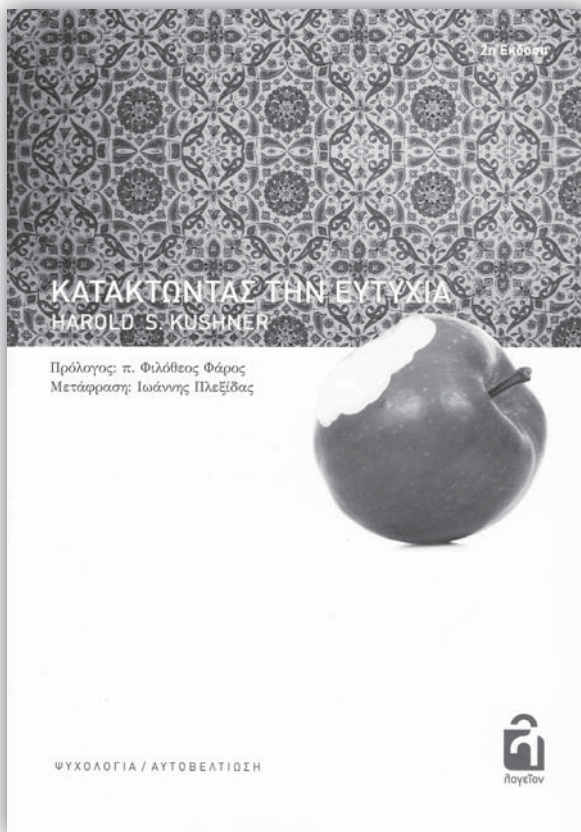
Ως άλλος ατελής κύκλος, ο άνθρωπος, σε ένα κόσμο που συνεχώς μεταβάλλεται, αναζητά την ολοκλήρωσή του, αναζητά την τελειότητα. Γιατί, πέρα από την φιλοσοφική ή θρησκευτική διάσταση της έννοιας, για τους περισσότερους ανθρώπους η ζωή δεν αποτελεί παρά μια συνεχή επιδίωξη πραγμάτωσης μακροπρόθεσμων στόχων και ονειρών, της τέλειας με άλλα λόγια ζωής. Αυτή η τέλεια ζωή αποτελεί για

τον σύγχρονο άνθρωπο το ισοδύναμο της ευτυχίας. Για τον ραββίνο Χάρολντ Κούσνερ, ωστόσο, αυτή ακριβώς η στάση απέναντι στη ζωή αποτελεί και την πηγή όλων των κακών.

Στο βιβλίο του με τίτλο «Κατακτώντας την Ευτυχία», που πρόσφατα επανεκδόθηκε από τις εκδόσεις «λογεϊον» με νέα μετάφραση, ο συγγραφέας παρουσιάζει με εξαιρετική καθαρότητα και με απλό, ρέοντα λόγο τις σκέψεις του για τα αίτια της παθογένειας της κοινωνίας και της προσωπικής μας δυστυχίας.²

Σύμφωνα με τον ραββίνο η δυστυχία έχει τις πηγές της στην συνεχή αναζήτηση της τελειότητας στους άλλους και τον εαυτό μας. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει, από νεαρή ηλικία «μάθαμε ότι θα έπρεπε να κάνουμε μια τέλεια δουλειά, αν θέλαμε ποτέ να επαινεθούμε».³ Η συνάρτηση ωστόσο του επαίνου με την αποτελεσματικότητα (καταρχάς από τους ίδιους τους γονείς μας) έχει ως μακροπρόθεσμη επίπτωση την ανάδειξη της επιδίωξης της τελειότητας σε κανόνα που ορίζει τις προσωπικές μας σχέσεις, σ' έναν ρυθμιστή της αγαπτικής προαίρεσης. Και αυτό από μόνο του είναι αρκετό για να απομακρύνει τελικά την ευτυχία από την ζωή μας.

Ωστόσο, ο συγγραφέας δεν μένει στην αναζήτηση μόνο της πρώτης αιτίας της δυστυχίας, αλλά ταυτόχρονα υποδεικνύει κι εκείνη τη μοναδική αλήθεια που σύμφωνα πάντα με τον ίδιο μπορεί να μας λυτρώσει από αυτήν. Το κρίσιμο είναι να συνειδητοποιήσουμε πως «δεν μπορούμε να περιμένουμε από τους ανθρώπους να είναι τέλειοι».⁴ Η ιδέα αυτή, όσο

απλή κι αν είναι, μπορεί και έχει μια ιδιαίτερα απελευθερωτική δύναμη, διότι με την αναζήτηση της τελειότητας στους άλλους, ταυτόχρονα καλλιεργούμε μέσα μας τον φόβο μήπως κριθούμε και βρεθούμε και εμείς ατελείς ή ελλιπείς και κατά συνέπεια ανάξιοι να αγαπηθούμε.⁵ «Κάτι φαίνεται να υπάρχει εκεί, στην ανθρώπινη ψυχή, που μας κάνει να υποτιμάμε τον εαυτό μας κάθε φορά που κάνουμε κάποιο λάθος» με αποτέλεσμα να τον καταδικάζουμε να προσποιείται ότι είναι κάτι που δεν

είναι, ένας αψεγάδιαστος και τέλειος άνθρωπος, επειδή νομίζουμε ότι έτσι θα γίνουμε αγαπητοί.⁶

Ο ρόλος της θρησκείας, για τον Κούσνερ, δεν είναι να γεννά ή να αναπαράγει τον φόβο, αλλά να λειτουργεί θεραπευτικά, ελευθερώνοντας τον άνθρωπο ιδίως από την ενοχή και την ντροπή. Το ζήτημα είναι να αντιμετωπίσουμε τις ατέλειές μας, την αίσθηση της ανεπάρκειάς μας. Να απαλύνουμε τις ενοχές και να γιατρέψουμε την ντροπή. «Το μήνυμα του βιβλίου είναι εξίσου απλό και ριζοσπαστικό: όπως ο Θεός δεν παύει να

Καταδικάζουμε τον εαυτό μας να προσποιείται ότι είναι κάτι που δεν είναι, ένας αψεγάδιαστος και τέλειος άνθρωπος, επειδή νομίζουμε ότι έτσι θα γίνουμε αγαπητοί.

μας αγαπάει κάθε φορά που κάνουμε κάποιο λάθος, έτσι και εμείς δεν πρέπει να παύουμε να αγαπάμε τον εαυτό μας και τους άλλους, επειδή δεν είναι τέλειοι».⁷ Συχνά διακόπτουμε την επικοινωνία με κάποιον, στερούμε την αγάπη από κάποιον επειδή είχε κάνει κάτι κακό. Επειδή όμως κανείς δεν είναι τέλειος είναι απολύτως αναγκαίο για τον άνθρωπο να δομεί σχέσεις εμπιστοσύνης, να συγχωρεί και να αποδέχεται τον άλλον ως έχει.⁸ Μια τέτοια πρόταση ζωής βρίσκεται εξάλλου σε απόλυτη αρμονία με την ίδια την βάση του πολιτισμού μας, τον σεβασμό του προσώπου κάθε ανθρώπου, και μας φέρνει στο νου την δική μας θρησκευτική παράδοση που βεβαιώνει πως ο καθένας παραμένει εικόνα του Θεού, έστω κι αν φέρει τα στίγματα των λανθασμένων του επιλογών.⁹

1. Χάρολντ Κούσνερ, ΚΑΤΑΚΤΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΕΥΤΥΧΙΑ, (Τρίκαλα: Λογεῖον), (2009), σ. 213-214. Η ιστορία είναι παρμένη από το βιβλίο του αμερικάνου ποιητή και συγγραφέα Σελ Σιλβερστάιν «Το Χαμένο Κομμάτι». Πρβλ. από την «Ιθάκη» του δικού μας Καβάφη: «Αλλά μη βιάζεις το ταξίδι διόλου. Καλλίτερα χρόνια πολλά να διαρκέσει και γέρος πια ν' αράξεις στο νησί, πλούσιος με όσα κέρδισες στον δρόμο, μη προσδοκώντας πλούτη να σε δώσει η Ιθάκη», Κ. Π. Καβάφης, ΠΟΙΗΜΑΤΑ 1882-1932, (Αθήνα: Ερμής), (2003), σ. 141.

2. Στα ελληνικά σύντομα πρόκειται να κυκλοφορήσουν από τις εκδόσεις «Λογεῖον» δύο ακόμη έργα του Κούσνερ, το "Overcoming Life's Disappointments" και το "When All You've Ever Wanted Isn't Enough".

3. Κούσνερ, ΚΑΤΑΚΤΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΕΥΤΥΧΙΑ, ό.π., σ. 25.

4. Ό.π., σ. 13. 5. Ό.π., σ. 60.

6. Ό.π., σ. 19. 7. Ό.π., σ. 16. 8. Ό.π., σ. 16 και σ. 19.

9. «Εικόν εμιμ, τλς αρρήτου δόξης σου, ει και στίγματα φέρω πταισμάτων». Στάσις Τρίτη, Νεκρώσιμη ακολουθία.